

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 2. februārī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Anita Rodiņa, tiesneši Veronika Krūmiņa un Mārtiņš Mits, kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 5/2026),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Zemkopības ministrijas 2025. gada 4. jūlija iekšējo noteikumu Nr. 28 “Medījamo dzīvnieku populāciju stāvokļa novērtēšanas un pieļaujamā apjoma noteikšanas metodika” (turpmāk – Metodika) 25., 26. un 27. punktu, Ministru kabineta 2014. gada 22. jūlija noteikumu Nr. 421 “Medību noteikumi” (turpmāk – Medību noteikumi) 3.1.7. apakšpunktu un Medību likuma 20. panta pirmo, otro un trešo daļu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 115. pantam, Padomes 1992. gada 21. maija direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (turpmāk – Dzīvotņu direktīva) 2., 11., 15., 16., 17. un 18. pantam, 1998. gada 25. jūnija Orhūsas konvencijai par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (turpmāk – Konvencija), Eiropas Savienības Tiesas 2019. gada 10. oktobra spriedumam lietā C-674/17, 2024. gada 7. jūlija spriedumam lietā C-436/22 un 2025. gada 12. jūnija spriedumam lietā C-629/23 un spēkā neesošu no 2025. gada 4. jūlija.

2. Metodikas 25. punkts noteic, ka vilku, medņu un rubeņu nomedīšanas pieļaujamo apjomu nosaka saskaņā ar šo metodiku, papildus ņemot vērā arī Viedās

administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas apstiprināto attiecīgās dzīvnieku sugas aizsardzības plānu, kā arī zinātnisko pētījumu rezultātus par attiecīgo dzīvnieku sugu.

Metodikas 26. punktā paredzēts: “Vilku pieļaujamo nomedīšanas apjomu, ievērojot šo iekšējo noteikumu 25. punktu, nosaka:

26.1. iepriekšējās medību sezonas apjomā vai to palielina par 1-30 %, ja tā izpilde bijusi ≥ 90 %;

26.2. iepriekšējās medību sezonas apjomu samazinot par 1-10 %, ja tā izpilde bijusi ≤ 90 %;

26.3. samazinot iepriekšējās medību sezonas apjomu, ja Valsts meža dienests konstatē populācijas stāvokļa pasliktināšanos pēc datiem, kas iegūti šo iekšējo noteikumu 13. punktā paredzētajā kārtībā.”

Savukārt Metodikas 27. punkts nosaka: “Lēmumus par grozījumiem noteiktajos vilku nomedīšanas apjomos Valsts meža dienests pieņem atbilstoši medijamo dzīvnieku populācijas stāvoklim.”

Medību noteikumu 3.1.7. apakšpunkts paredz: “Noteikti šādi limitētie un nelimitētie medijamie dzīvnieki un to medīšanas termiņi: limitētie medijamie dzīvnieki: vilki (*Canis lupus*) – no 15. jūlija līdz Valsts meža dienesta noteiktā nomedīšanas apjoma izmantošanai, bet ne ilgāk par 31. martu.”

Medību likuma 20. panta pirmā, otrā un trešā daļa nosaka: “(1) Lai nodrošinātu limitēto medijamo dzīvnieku sugu populācijas genofonda saglabāšanu un ierobežotu limitēto medijamo dzīvnieku radītos postījumus lauksaimniecībā un mežsaimniecībā, Valsts meža dienests, pamatojoties uz medijamo dzīvnieku populācijas stāvokļa novērtēšanas datiem, katru gadu nosaka limitēto medijamo sugu dzīvnieku pieļaujamo nomedīšanas apjomu medību platībās.

(2) Medijamo dzīvnieku populācijas stāvokli novērtē Valsts meža dienests.

(3) Medijamo dzīvnieku populācijas stāvokli novērtē un pieļaujamo nomedīšanas apjomu nosaka atbilstoši zemkopības ministra apstiprinātai metodikai.”

3. Satversmes tiesas kompetence ir noteikta Satversmes 85. pantā, kā arī Satversmes tiesas likuma 16. pantā. Personas pieteikumam jāatbilst gan vispārējām pieteikuma prasībām, kas iekļautas Satversmes tiesas likuma 18. pantā, gan šā likuma 19.² pantā noteiktajām prasībām. No minētajām tiesību normām, jo īpaši Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 5. punkta, izriet, ka pieteikumā ir jānorāda Satversmes tiesai piekritīgs prasījums. Tas nozīmē, ka pieteikuma

iesniedzējam ir jānorāda gan konkrēta tiesību norma, kuras atbilstība augstāka juridiska spēka tiesību normai Satversmes tiesai būtu jāvērtē, gan arī augstāka juridiska spēka tiesību norma.

3.1. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. un 3. punktam Satversmes tiesa izskata lietas par likumu un Ministru kabineta noteikumu atbilstību Satversmei, bet saskaņā ar 16. panta 6. punktu – lietas par Latvijas nacionālo tiesību normu atbilstību tiem Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi. Latvija, 2004. gada 1. maijā kļūstot par Eiropas Savienības dalībvalsti, par saistošiem ir atzinusi arī Eiropas Savienības sekundāros tiesību aktus, citstarp direktīvas, un apņēmusies nodrošināt, ka stājas spēkā pasākumi, kas vajadzīgi, lai no pievienošanās dienas izpildītu direktīvas un lēmumus Eiropas Kopienų līguma 249. panta (tagad – Līguma par Eiropas Savienības darbību 288. pants) nozīmē. Līgums par Eiropas Savienības darbību ir Latvijas noslēgts starptautisks līgums (*sk. Satversmes tiesas 2022. gada 7. jūnija rīcības sēdes lēmuma 4.2. punktu*).

Līdz ar to prasījums izvērtēt Medību likuma 20. panta pirmās, otrās un trešās daļas un Medību noteikumu 3.1.7. apakšpunkta atbilstību Satversmes 115. pantam un Dzīvotņu direktīvas 2., 11., 15., 16., 17. un 18. pantam ir piekritīgs Satversmes tiesai.

3.2. Pieteikumā ietverts prasījums izvērtēt arī Metodikas 25., 26. un 27. punkta atbilstību Satversmes 115. pantam un Dzīvotņu direktīvas 2., 11., 15., 16., 17. un 18. pantam.

Medību likuma 20. panta trešajā daļā ir noteikta Valsts meža dienesta kompetence novērtēt medījamo dzīvnieku populācijas stāvokli. Šīs kompetences īstenošanai Zemkopības ministrija ir izdevusi Metodiku, kas nosaka kārtību medījamo sugu dzīvnieku populācijas novērtēšanai un pieļaujamā nomedīšanas apjoma noteikšanai medību platībās (*sk., piemēram, Valsts meža dienesta 2025. gada 11. jūlija rīkojumu Nr. 125 “Par pieļaujamo vilku nomedīšanas apjomu 2025./2026. gada medību sezonā”*).

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1. panta sestajai daļai tiesību akts, kuru publisko tiesību subjekts izdevis ar mērķi noteikt savas vai sev padotas institūcijas iekšējās darbības kārtību vai izskaidrot kāda ārējā normatīvā akta piemērošanas kārtību savā darbības jomā, ir iekšējais normatīvais akts. No minētā izriet, ka Metodika ir iekšējais normatīvais akts.

Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktā ietvertais termins „normatīvie akti” aptver gan vispārsaistošos (ārējos), gan iekšējos normatīvos aktus

(sk. Satversmes tiesas 2002. gada 22. februāra sprieduma lietā Nr. 2001-06-03 secinājumu daļas 1.2. punktu). Tomēr pēc Administratīvā procesa likuma spēkā stāšanās iekšējo normatīvo aktu tiesiskuma izvērtēšana varētu būt Satversmes tiesas kompetencē vienīgi izņēmuma gadījumā, ja pieteikumā ir pamatots, ka ar iekšējo normatīvo aktu tiek aizskartas personas pamattiesības (sk. Satversmes tiesas 3. kolēģijas 2017. gada 7. marta lēmuma par atteikšanos ierosināt lietu pēc pieteikuma Nr. 32/2017 4. punktu). Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 104. panta trešo daļu administratīvā tiesa ir tā, kas, pārbaudot administratīvā akta vai faktiskās rīcības tiesiskumu un noskaidrojot privātpersonas publiski tiesiskos pienākumus vai tiesības, veic kontroli pār iekšējo normatīvo aktu atbilstību ārējiem normatīvajiem aktiem un pretrunu gadījumā nepiemēro iekšējo normatīvo aktu.

Pieteikuma iesniedzējs nav norādījis un arī kolēģija nekonstatē tādas apstākļus, kuru dēļ pieteikumā ietvertais prasījums par Metodikas 25., 26. un 27. punkta atbilstību Satversmes 115. pantam un Dzīvotņu direktīvas 2., 11., 15., 16., 17. un 18. pantam būtu piekritīgs Satversmes tiesai.

3.3. Vispārīgi saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 6. punktu prasījums izvērtēt Medību noteikumu 3.1.7. apakšpunkta un Medību likuma 20. panta pirmās, otrās un trešās daļas atbilstību Konvencijai ir piekritīgs Satversmes tiesai. Tomēr pieteikumā nav norādīta neviena Konvencijas norma, atbilstība kurai Satversmes tiesai būtu jāvērtē. Kolēģija to arī nevar izsecināt, saprātīgi interpretējot pieteikumu.

Tādējādi pieteikums šajā daļā neatbilst Satversmes tiesas 18. panta pirmās daļas 5. punkta prasībām.

3.4. Pieteikuma iesniedzējs ir lūdzis Satversmes tiesu izvērtēt arī Medību noteikumu 3.1.7. apakšpunkta un Medību likuma 20. panta pirmās, otrās un trešās daļas atbilstību Eiropas Savienības tiesas 2025. gada 12. jūnija spriedumam lietā C-629/23, 2024. gada 7. jūlija spriedumam lietā C-436/22 un 2019. gada 10. oktobra spriedumam lietā C-674/17.

Tiesas spriedums ir tiesību normu piemērošanas akts. Satversmes tiesa var izvērtēt tiesību normas atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normai, nevis tiesas spriedumam. Līdz ar to šajā punktā minētais prasījums nav piekritīgs Satversmes tiesai.

4. Pieteikuma iesniedzējs apstrīd divu normatīvo aktu – Medību noteikumu un Medību likuma – normu atbilstību augstāka juridiskā spēka tiesību normām.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 18. panta otrajai daļai vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama vienīgi likumā norādītajos gadījumos. Tomēr, ņemot vērā Satversmes tiesas procesa ekonomijas principu, vienā pieteikumā var apstrīdēt vairāku normatīvo aktu normas, ja tās regulē savstarpēji saistītus tiesību jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2. kolēģijas 2022. gada 22. augusta lēmums par lietas Nr. 2022-34-01 ierosināšanu pēc pieteikuma Nr. 135/2022*).

Visas pieteikumā apstrīdētās normas nosaka kārtību, kādā medību platībās tiek noteikts vilku kā limitēto medījamo dzīvnieku pieļaujamais nomedīšanas apjoms.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta otrajā daļā noteiktajām prasībām.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā minēto uzskatu pamatot.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka jēdziens “aizskar” ietverts likumā ar mērķi norobežot konstitucionālo sūdzību no sūdzības vispārības labā (*sk. Satversmes tiesas 2016. gada 2. marta sprieduma lietā Nr. 2015-11-03 16. punktu*). Lai nošķirtu gadījumus, kad persona konstitucionālo sūdzību iesniedz nolūkā aizstāvēt savas tiesības, no gadījumiem, kad persona to dara vispārības labā, piemēram, citu personu tiesību aizsardzības vai arī politisku, zinātnisku vai citādu mērķu sasniegšanas labad, nepietiek ar konstatāciju, ka persona pieder pie grupas, uz kuru tiesību norma attiecas. Personai ir jāsniedz ticams pamatojums tam, ka tiesību normas izraisītās nelabvēlīgās sekas rada tai pamattiesību aizskārumu (*sk. Satversmes tiesas 2016. gada 12. maija sprieduma lietā Nr. 2015-14-0103 16.3. punktu*). Personas pamattiesību aizskārumus ir konstatējams, ja, pirmkārt, personai Satversmē ir ietvertas konkrētas pamattiesības un, otrkārt, tieši apstrīdētā norma personai aizskar šīs Satversmē ietvertās pamattiesības. Aizskārumus izpaužas kā tiesību normas tiešas vai ar tās piemērošanas aktu radītas nelabvēlīgas tiesiskas sekas attiecībā uz personas pamattiesībām (*sk. Satversmes tiesas 2024. gada 24. janvāra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2023-36-03 5. punktu*).

Pieteikumā norādīts, ka vilku populācijas ģenētiskais monitorings kopš 2009. gada uzrāda 46 procentus vilku ģimeņu likvidēšanu vienas sezonas laikā un 16 procentus vilku ģimeņu likvidēšanu otrajā sezonā, tādējādi vilku medību limits neatbilst tiesību normu prasībām un rada apdraudējumu sugas labvēlīgajam aizsardzības stāvoklim. Valsts meža dienests, nosakot ikgadējo limitēto medījamo sugu dzīvnieku, tostarp vilku, pieļaujamo nomedīšanas apjomu medību platībās, pamatojas uz nepilnīgiem datiem. Valsts institūcijām, veicot darbības un pieņemot lēmumus dabas aizsardzības un medījamo sugu apsaimniekošanas jomā, primāri jā rūpējas par vides aizsardzību, jānodrošina cilvēktiesību dzīvot labvēlīgā vidē ievērošana, kā arī sabiedrībai jāsniedz patiesa, faktiskajai situācijai atbilstoša un saprotama informācija par vides stāvokli.

Tomēr pieteikumā nav pamatots, kādas nelabvēlīgas tiesiskās sekas tieši Pieteikuma iesniedzējam rada Medību noteikumu 3.1.7. apakšpunkts un Medību likuma 20. panta pirmā, otrā un trešā daļa. Pieteikumā arī nav pamatots, ka Pieteikuma iesniedzējam no Dzīvotņu direktīvas 2., 11., 15., 16., 17. un 18. panta izriet konkrētas pamattiesības un kā šādas pamattiesības aizskartas ar katru no apstrīdētajām normām.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 1. un 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 5/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Anita Rodiņa